

La frase del dia

“El crim de Vic, els noms i l’edat de cada víctima, no els esborrarà mai cap treva, cap desarmament ni dissolució”

Carles Puigdemont, PRESIDENT DE LA GENERALITAT

Tribuna

Miquel de Palol. Escriptor

El tramvia i la collonada

Què és més important, en aquesta vida, saber integrar o saber distingir? Feta així, la pregunta no té d'altra resposta possible que la vaguetat general: totes dues coses en són, i depèn del cas convé posar l'accent en una o en l'altra.

S'HA DESTAPAT UN COP MÉS la polèmica del tramvia per tota la Diagonal, o sigui, de l'enllaç del Trambesòs i el Trambaix. Aquest cronista n'és un convençut defensor. Però el problema és com està fet, fins al punt que dubto si se'n pot dir tramvia, si no és més aviat un tren, o una mena de metro exterior. Els tramvies clàssics s'integren en el trànsit. Qui no conegui Amsterdam, o Lisboa, per citar casos emblemàtics, que hi faci una estada (a Barcelona en queda un reducte: el tramvia blau). Allí els tramvies són lleugers i es barregen amb els cotxes i els vianants sense inutilitzar cap carril de circulació ni fer de barrera urbana, sense problemes ni desgràcies, i arriben a pertot. Per què s'ha optat per un tramvia que degolla la ciutat i resulta un obstacle i un perill? Amb un altre element a tenir en compte, la pesantor del tipus de vagons. L'eficàcia d'un transport es mesura per la proporció entre nombre d'usuaris i pes del vehicle, un aspecte que afecta tant el cost com l'ecologia. El tramvia de Barcelona és menys de la meitat d'eficaç que el de Lisboa. En els temps que corren, amb les noves religions mediambientals en auge, no s'ha parat a pensar ningú en el model depredador escollit? Qüestió superposada a la falta de cultura de compartir; si en l'espai públic té aquests efectes, en altres àmbits...

ró en commemoració dels trenta anys de la primera edició de la *Summa Kaòtica* de Ventura Ametller, on vaig tenir l'honor de ser convidat a participar en una taula rodona. El senyor Cuyàs em dedica aquest paràgraf: “Miquel de Palol es limita a repetir que en un «país normal» [les cometes són seves] V.A. seria un autor llegit i estudiat. Jo no sé si hi ha «països normals», però en cas d'existir els conferenciants, ni que vagin a una ciutat subalterna, se cenyeixen a l'enunciat, i l'enunciat era «la significació de la *Summa Kaòtica* en el panorama literari català”. No entraré en qüestions de redactat i puntuació, perquè en rigor obligaria a preguntar-se si la hipòtesi és l'existència dels països o la dels conferenciants. Sigui com sigui, recomanaria al senyor Cuyàs una visita a l'otorino perquè li destapi les orelles, perquè vaig dir unes quantes coses més.

CREC RECORDAR QUE VAIG TRAÇAR un panorama esquemàtic –per força, perquè responia a la pregunta inicial de la presentadora– de la prosa de ficció catala-

na moderna: els costumistes Segarra i Rodoreda, els cronistes històrics amb rerefons d'autojustificació i de *bildungsroman* Puig i Ferrater i Joan Sales, i el realisme rural de Ruyra i Caselles, estès fins a Moncada; i a partir de la dificultat de situar-hi V.A., la necessitat, difícil en un país que menysprea les seves lletres –la no-normalitat a què em referia–, d'establir una altra tendència de la qual V.A. en seria capdavanter, no llastada com les altres per les formes del s. XIX, entroncant, tal com els companys de taula van dir, no tan sols amb el surrealisme i Faulkner sinó, al meu parer de forma encara més clara, amb l'expressionisme centreeuropeu, amb Musil, amb Joyce, amb l'Espriu jove de les primeres proses com a conspicu antecedent immediat. Vaig dir més coses, vaig apuntar l'essència esotèrica, sovint explícita, i molts cops oculta tal com mana la tradició, vaig fer un apunt estilístic de la *Resta...* en relació amb la *Summa...* Potser aleshores el senyor Cuyàs era al vàter. O potser, per tal com diu que esperava la sessió, va trobar a faltar una exhibició d'esgarips per contar-li què menjava i bevia V.A., o amb qui se n'anava al llit, coses que aquest cronista ignora i no li preocupa continuar en la mateixa condició. Com a única alternativa a explicacions més dures, em permeto aventurar que el senyor Cuyàs es devia pensar que era una d'aquelles tertúlies on ell participa, en l'imperi de la vacuïtat, les collonades i els tòpics on quan un obre la boca ja saps què dirà, si t'ho deixen sentir, perquè parlen –més ben dit, criden– tots alhora. Fa temps que ni m'hi acosto: això sí que és perdre el temps.

“Per què s'ha optat per un tramvia que degolla la ciutat i resulta un obstacle i un perill?”

INTEGRAR SERIA LA BONA MESURA. Complementada amb distingir? Dijous passat dia 26, en aquesta mateixa secció, el senyor Manuel Cuyàs hi va depositar un article a propòsit dels actes a Mata-

VET AQUÍ LA DISTINCIÓ QUE LI CALIA. No pateixi per la família de V.A., que al final no semblava del tot descontenta, pateixi per dir alguna cosa amb sentit i substància quan vagi a la tele.

De set en set

Joaquim Nadal i Farreras

Pierre Vilar

Dimarts 17 de maig es va presentar, a la capella de Santa Àgata de Barcelona, a la plaça del Rei, el llibre de Rosa Congost *Les lliçons d'història. El jove*

Pierre Vilar (1924-1939), publicat per L'Avenç. Hi van intervenir Joan Roca, director del Museu d'Història de Barcelona, Josep M. Muñoz, director i editor de L'Avenç; va fer la presentació el professor Josep Fontana, i l'autora va cloure explicant la gènesi del llibre i els seus objectius i propòsits.

La solemnitat gòtica de l'entorn va posar un teló de fons adequat a la importància de l'acte, que va concentrar una bona colla d'historiadors i amics, sempre atents a la captivadora i estimulante història intel·lectual i a la biografia del gran historiador nascut a Frontinhan el 1906 i mort a Saint-Palais el 2003.

Com i per què va arribar Vilar al seu gran llibre sobre Catalunya, és el punt de partida de Rosa Congost per presentar-nos un itinerari intel·lectual i biogràfic, la gènesi d'un pensament, l'elaboració i construcció d'un lligam indestruïble entre la vida mateixa i l'ofici, la passió, l'exercici de la història.

La felicitat circumstància de la conservació de la correspondència entre Vilar, la seva germana Maria i la seva tia Françoise, i més endavant, amb la seva companya i esposa Gabrielle Berrogain, ha permès a Rosa Congost fer parlar Vilar i encadenar un itinerari iniciàtic que recull fragments de memòria i reflexions històriques al fil del mateix procés formatiu.

El mèrit és saber preguntar primer i saber fer parlar després aquesta documentació per teixir una biografia intel·lectual en construcció des de l'adolescència fins a la maduresa, des de 1924, quan estudiant a París comença la correspondència, fins a 1939, data a partir de la qual Vilar s'orienta definitivament cap a la història i cap a la història de Catalunya.

Sísif

Jordi Soler

